

H.C. ARORA
ADVOCATE
PUNJAB & HARYANA HIGH COURT

H.No. 2299,
Sector 44-C,
Chandigarh-160045

Mobile: 9814013764

E-mail Address:-
hcarora.highcourt@gmail.com

Dated:09.09.2025

To,

The Vice Chancellor
Punjab Agricultural University,
Ludhiana
vc@pau.edu

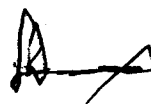
Sub: Demand Notice on behalf of my client "Punjabi Bhasha Pasar Bhaichara", H.No. 610, I -Block, Bhai Randhir Singh Nagar, Ludhiana, Punjab - 141012" to ensure all official work of Punjab Agricultural University is done in Punjabi and to make information available on the University's website in Punjabi alongside English.

(THROUGH E-MAIL)

Dear Sirs,

I hereby serve the following Notice on you:

1. That it is brought to your kind attention that Punjabi Bhasha Pasar Bhaichara is an international organization that has been struggling for the past seven years to ensure that the mother tongue Punjabi gets its rightful place in the government, education, justice, business, employment, and family in Indian Punjab. This organization was established to resolve the problems faced by the Punjabi language through legal provisions.
2. That the objective of the establishment of the University, as per Section 7 of The Haryana and Punjab Agricultural Universities Act 1970, is to impart education in agriculture and allied sciences, conduct research in these sciences, and then disseminate that knowledge and research to the rural people associated with agriculture. This objective can only be achieved if farmers living in villages and individuals associated with other agriculture-related occupations are provided with agricultural knowledge and education in their mother tongue, Punjabi. Firstly, your attention is hereby drawn to the following subject:

Part-A- Important provisions of the Punjab Official Language Act 1967, which granted Punjabi the status of State language, and new orders of the Punjab Government dated September 5, 2018, and May 8, 2025, July 28, 2025.

3. That 58 years ago, through Section 3 of the Punjab Official Language Act 1967, the Punjabi language was granted the status of the official language of the State of Punjab. In 2008, significant amendments were made to this Act through the 'Official Language (Amendment) Act 2008'. Through the newly added Section 3(b), it was made mandatory for all official work in government departments and public sector undertakings to be conducted in Punjabi. The text of this provision is:

"Section 3(b) - Regarding the use of Punjabi in the offices of the State Government and public sector undertakings etc." "Section 3(b): All work in the offices of the Punjab Government, public sector undertakings, boards, and local bodies, and in the offices of state schools, colleges, and universities shall be done in Punjabi."

4. That through Section 3(a) of the same amendment Act of 2008, the Director of the Language Department (and further, District Education Officers) was given the authority to inspect whether official work in Punjab government offices is being conducted in Punjabi. The text of this provision is:

"Section 3(a): Right of Review: The Director of the Language Department or officers nominated by him for this purpose and under his authority shall have the right to inspect the offices of the State Government, public undertakings, boards, corporations, and schools, colleges, universities etc., to ascertain compliance with Sections 3(a) and 3(b) of this Act. The officer in charge of maintaining office records shall provide all records under his possession to the inspecting Director or officer."

5. That through Section 8(d) of this same Amendment Act of 2008, provisions have also been made to punish those employees/officers who do not conduct their official work in Punjabi. The text of this provision is as follows:

"Section 8(d) Penalties - If any officer or employee is found to repeatedly violate the provisions of this Act or the notifications issued there-under, they shall be liable to action under the Punjab Civil Services (Punishment and Appeal) Rules, 1970." The concerned Competent Authority, Director, Department of

3

Language, Punjab, shall take action against the erring officer or employee under the above sub-section (1) as per recommendations. Provided that before such action, the concerned officer or employee shall be given an opportunity to be heard."

6. That the Punjab Government enacted these laws, but they were not implemented. Instead, the use of English in official work increased over Punjabi. Against this injustice towards the Punjabi language, some organizations (especially the Punjabi Bhasha Pasar Bhaichara) contacted the Punjab Government and pressed for the implementation of these provisions. The undersigned also issued about 20 legal notices to the Punjab Government regarding the gross violation of these legal provisions. Under pressure, the Punjab Government first issued an order to its administrative officers on 05.09.2018, instructing that 'all work in all departments of the Punjab Government should be done in Punjabi.' The relevant lines of the order are as follows:

"Therefore, you are once again requested to ensure that all official work in all government offices, boards, and corporations, excluding correspondence with the Government of India and other states, is done only in Punjabi language in accordance with the provisions of the Punjab State Language (Amendment) Act, 2008."

7.-Through this important order, the Punjab Government has also instructed the heads of its departments to ensure that the information provided on their websites is available in Punjabi language in addition to English. The relevant lines of the order are as follows:-

"The schemes run by the Punjab government through various departments are mostly for the general public of Punjab. Therefore, all departments, boards, and corporations are requested to prepare and upload their websites in Punjabi language along with English (i.e., in both languages) so that the residents of Punjab can take maximum advantage of these schemes."

8. That it has been repeatedly brought to the attention of the Punjab government by many organizations, including Punjabi Bhasha Prachar Bhaichara that many institutions of the Punjab government are still not complying with the provisions of the Official Language Act and the orders of the Punjab government. Based on these requests, the Punjab government re-issued orders (first on May 8, 2025) and (second on July 28, 2025) instructing all institutions of the Punjab government to conduct all their official work in

4

Punjabi. Along with this, it was also instructed that 'the websites of all departments should be prepared in Punjabi language along with English (i.e., in both languages).' Note: The information provided by any department (including the University) on its website is part of its 'official work'. Copies of these orders were attached by my client with their letter dated 20.08.2025 (Copy of the said letter dated 20.08.2025 is enclosed as **Annexure-1** with the instant Demand Notice).

Part A - Some examples of Punjab Agricultural University deviating from its objective and violating the provisions of the said law:

(1) Punjab Agricultural University conducts almost all its official work only in English. For example, for reference, these documents can be seen among the thousands of documents issued by the university only in the years 2024 and 2025.

(a) The university has also published booklets praising farmers in English, whereas most farmers do not have as strong a grasp of English as they do of their mother tongue, Punjabi. One such booklet can be seen: "Resolve and Resilience of our farmers."

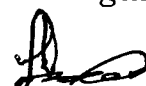
(b) Other documents related to farmers' work are also only in English. For example, the rates for testing of agro chemicals.

(c) All information related to students is provided only in English. Such as (a) Semester and Hostel Rules 2025-26., (b) International Students' Cell. (c) Disciplinary Committee. (d) Placement Brochure. Etc.

(d) When the university issues advertisements for recruitment of its staff, the language of these advertisements is only English. For example, advertisement number 1/2025 issued in 2025 can be seen. Advertisement for posts.

(e) When an employee fills out pension-related forms to claim their pension upon retirement, these forms are in English only, even though many of the retiring employees are from the third and fourth categories who do not have proficiency in the English language. For example, these forms can be seen. Pension case Forms.

(f) Similarly, when an employee passes away prematurely, the forms that family members have to fill out to receive family pension are also only in English. It is not necessary that the heirs of the deceased employee are proficient in the English language. For

5

example, these documents can be seen. Documents for Family Pension.

(g) The university's budget, compendium, etc., are also published only in English, even though these documents are needed by individuals who are not proficient in English. (a) Budget Estimates-2023-24, (b) Compendium. Etc.

9. That Due to this preference for English by Punjab Agricultural University, the important knowledge gained through the university's research work is not reaching the farmers living in villages and individuals involved in allied agricultural occupations, because it is not in their mother tongue, Punjabi. PDF files of these documents were attached by my client with his letter dated 20.08.2025 addressed to you on the above subject.

PART-B.-For the convenience of the public, the website prepared by Punjab Agricultural University (which is part of its official work) has the technical status and language status of the information available on it as follows:

- (a) The university's website has 11 menus. All of these are written only in English.
- (b) Home Menu items: (About PAU, The Vice Chancellor, Registrar, Post Graduate Students, Colleges, Director of Research, Director Extension Services, Communication Centre, Directorate of Students Welfare, University Library, PAU Health Centre, IQAC, Nano Science at PAU, Download Section, PAU Science Club) are categories. The names of all categories and all information available in them are only in English.
- (c) CAFT Menu has one: (CAFT in Plant Breeding & Genetics) category. The name of this category and all information available in it are only in English.
- (d) ANTI RAGGING Menu has two: (PAU Anti Ragging Cell, National Anti Ragging Cell) categories. The names of all categories and all information available in them are only in English.
- (e) PORTALS Menu has eleven: (PAU ACS Portal, PAU SEED Portal, PAU SAMS Portal (For students, PAU SAMS Portal (For Others), Fee Collection Portal, PAU Admission Portal, CAU Portal, PAU KVK Reporting Portal, PAU KISAN APP Portal, PAU FARMERS Portal, PAU Stall Booking Portal) categories. The names of all categories and all information available in them are only in English.
- (f) RANKING (NIRF): This menu has no categories. All information available on this menu is only in English.

(g) PAU Admissions: This menu has no categories. All information available on this menu is only in English.

(h) RECRUITMENT Menu has three: (CATEGORIES) categories. The names of all categories and all information available in them are only in English.

(i) Tenders at PAU Menu has thirty: (Categories) categories. The names of all categories and all information available in them are only in English.

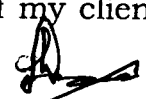
(j) Alumni Menu has two: (PAU Alumni, Alumni Registration Form) categories. The names of all categories and all information available in them are only in English.

(k) Sand & Water Testing Report: No information is available in this menu. Information in English is available by clicking here that you are about to proceed to an external website. (7) Web Mail: No information is available on this menu either. Information in English is available by clicking here that you are about to proceed to an external website.

10. Due to the Punjab Agricultural University's love for English, the important knowledge gained through the university's research work is not reaching the farmers living in villages and those involved in allied agricultural occupations because it is not in their mother tongue, Punjabi. The PDF file of these are screenshots were also attached by my client with his letter dated 20.08.2025 addressed to you.

11. That a Commendable Work of the University A 'Kisan Portal' has been created by the University, in which all information related to farmers has been put in Punjabi language. This work of the university is commendable and deserves all the appreciation from all Punjabi loving people.

In the above circumstances, I call upon you to (i) recognise your legal duties, and fulfill the objectives of the University and strictly implement the provisions of the Official Language Act, and contribute to the spread and promotion of the mother tongue; and (ii) along with other languages, all official work of the university should also be done in Punjabi language; and (iii) all information made available on the university's website should also be available in Punjabi language, in addition to other languages. In case the needful is not done by you within one month, in that event, I stand authorized by my client to file a Public Interest Litigation (PIL), in the Hon'ble Punjab and Haryana High Court at Chandigarh, to seek the redress of aforesaid legitimate grievance of my client,

7
in public interest. Needless to state that the entire cost of the proposed PIL
(Public Interest Litigation) will lie on you.

Meanwhile, please acknowledge the receipt of the instant Demand Notice.

With Regards.

Submitted by:

(H.C. ARORA)
ADVOCATE
Mob:98140-13764

Enclosure:

1. Letter dated 20.08.2025 addressed by my client to you.
2. As above.

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ

ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ : # 610, ਆਈ ਬਲਕ, ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ - 141012

ਹਵਾਲਾ ਨੰ:.....

ਮਿਤੀ :.....

ਵੱਲ

ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਸਾਹਿਬ

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ | vc@pau.edu

Through E-mail

ਨੰ:ਪ.ਭ.ਪ.ਤ./24-31

ਮਿਤੀ: 20.08.2025

ਵਿਸ਼ਾ: ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਸਲ ਜੀ,

ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਇਨਸਾਫ਼, ਵਪਾਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਬਣਦੀ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਥਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੰਪਰਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਲਭਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:

The Haryana and Punjab Agricultural Universities Act 1970 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਸ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ।

PUNJABI BHASHA PASAAR BHAICHARA

E-mail : punjabivmanch@gmail.com

Website : <https://punjabibpb.com>

ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਾਕੀ ਪੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਦਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਭਾਗ-ੳ- ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 05 ਸਤੰਬਰ 2018 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 8 ਮਈ 2025, 28 ਜੁਲਾਈ 2025 ਦੇ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੀਆਂ ਕੁਝ (ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ) ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ:

1. 58 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਰਾਹੀਂ, **ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ** ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ 'ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ (ਤਰਮੀਮ) ਐਕਟ 2008' ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੋਧਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਨਵੀਂ ਜੋੜੀ ਧਾਰਾ 3(ਅ) ਰਾਹੀਂ 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਇਹ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 3(ਅ) - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ

"ਧਾਰਾ 3(ਅ): ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

2. 2008 ਦੇ ਇਸੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(ੳ) ਰਾਹੀਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ (ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰਾਂ) ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੰਮ-ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਇਹ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 8 (ੳ): ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ: ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(ੳ) ਅਤੇ 3(ਅ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਜਨਤਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਬੋਰਡਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਆਦਿ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਫ਼ਸਰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲਾ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਗੇ।"

3. ਸਾਲ 2008 ਦੇ ਇਸੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(ਸ) ਰਾਹੀਂ, ਉਹਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ/ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣਾ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਇਹ ਹੈ:
"ਧਾਰਾ 8(ਸ) ਸਜ਼ਾਵਾਂ- ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਦੰਡ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1970 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇਗਾ।"
 ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਕਸੂਰਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪੀਟੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇਗੀ।
 ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"
4. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਲਟਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੱਧ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਇਸ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਚੰਦ ਅਰੋੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 20 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਦਬਾਵਾਂ ਹੇਠ ਆਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਤੀ 05.09.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।' ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਤਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:
"ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਬੋਰਡਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਜ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲਿਖਾ-ਪੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ (ਤਰਮੀਮ) ਐਕਟ, 2008 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।"
5. ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੂਚਨਾ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ। ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਤਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਲਈ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਮੂਹ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ (ਭਾਵ ਦੋਨੋਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ) ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਣ।"

6. ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵਰਗੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰੇ, ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁੜ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਪਹਿਲਾ 8 ਮਈ 2025 ਨੂੰ) ਅਤੇ (ਦੂਜਾ 28 ਜੁਲਾਈ 2025 ਨੂੰ) ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ। ਨਾਲ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ 'ਸਮੂਹ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਭਾਵ ਦੋਨੋਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ) ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।'

ਨੋਟ: ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ (ਸਮੇਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਈ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਉਸ ਦੇ 'ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਗ ਅ- ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ:

(1) ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਲਗਭਗ ਸਾਰਾ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਸਾਲ 2024 ਅਤੇ 2025 ਵਿੱਚ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(ੳ) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਕੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੰਨੀ ਆਪਣੇ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਇਹ ਕਿਤਾਬਚਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। *Resolve and Resilience of our farmers.*

(ਅ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਫੀਸ। *Rates for testing of agro chemicals.*

(ੲ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ (a) *Semester and Hostel Rules 2025-26.*, (b) *International Students' Cell.* (c) *Disciplinary Committee.* (d) *Placement Brochure. Etc.*

(ਹ) ਜਦੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਅਮਲਾ ਫੈਲਾ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੰਬਰ 1/2025 ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। *Advertisement for posts.*

(ਕ) ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਗਵਾਉਣ ਲਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਫਾਰਮ ਭਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਫਾਰਮ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਇਹ ਫਾਰਮ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। *Pension case Forms.*

(ਖ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਫਾਰਮ ਭਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਇਹ ਫਾਰਮ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। *Documents for Family Pension.*

(ਗ) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਬਜਟ, ਸਾਰ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਆਦਿ ਵੀ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। (a) *Budget Estimates-2023-24,* (b) *Compendium. Etc.*

ਸਿੱਟਾ: ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾਰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪੀਡੀਐਫ ਫਾਈਲਾਂ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(2) ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਜੋ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ) ਉਸ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਉਪਲਬਧ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(ੳ) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦੇ 11 ਮੈਨੂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ।

(ਅ) **Home ਮੈਨੂ ਦੀਆਂ ਗਿਆਰਾਂ** (About PAU, The Vice chancellor, Registrar, Post Graduate Students, Colleges, Director of Research, Director Extension Services, Communication Centre, Directorate of Students Welfare, University Library, PAU Health Centre, IQAC, Nano Science at PAU, Download Section, PAU Science Club) **ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਹਨ।** ਸਾਰੀਆਂ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਏ) **CAFT ਮੈਨੂ ਦੀ ਇੱਕ (CAFT in Plant Breeding & Genetics) ਕੈਟਾਗਰੀ** ਹੈ। ਇਸ ਕੈਟਾਗਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਸ) **ANTI RAGING ਮੈਨੂ ਦੀਆਂ ਦੋ (PAU Anti Ragging Cell, National Anti Ragging Cell) ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਹਨ।** ਸਾਰੀਆਂ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਹ) **PORTALS ਮੈਨੂ ਦੀਆਂ ਗਿਆਰਾਂ (PAU ACS Portal, PAU SEED Portal, PAU SAMS Portal (For students, PAU SAMS Portal (For Others), Fee Collection Portal, PAU Admission Portal, CAU Portal, PAU KVK Reporting Portal, PAU KISSAN APP Portal, PAU FARMERS Portal, PAU Stall Booking Portal) ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਹਨ।** ਸਾਰੀਆਂ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਕ) **RANKING (NIRF): ਮੈਨੂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੈਟਾਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।** ਇਸ ਮੈਨੂ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਖ) **PAU Admissions ਮੈਨੂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੈਟਾਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।** ਇਸ ਮੈਨੂ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਗ) **RECRUTMENT ਮੈਨੂ ਦੀਆਂ ਉੱਨਤੀ (CATEGORIES) ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਹਨ।** ਸਾਰੀਆਂ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਘ) **Tenders at PAU ਮੈਨੂ ਦੀਆਂ ਤੀਹ (Categories) ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਹਨ।** ਸਾਰੀਆਂ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਚ) **Alumni ਮੈਨੂ ਦੀਆਂ ਦੋ (PAU Alumni, Alumni Registration Form) ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਹਨ।** ਸਾਰੀਆਂ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਛ) Sand & Water Testing Report: ਇਸ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਿਕ ਕਰਨ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ you are about to proceed to an external website.

(ਜ) Web Mail: ਇਸ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਿਕ ਕਰਨ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ you are about to proceed to an external website.

ਸਿੱਟਾ: ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਮ ਕਾਰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ Screenshots ਦੀ ਪੀਡੀਐਫ ਫਾਈਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(3) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਯੋਗ ਕਾਰਜ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ 'ਕਿਸਾਨ ਪੋਰਟਲ' ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੈ।

ਭਾਗ (ੳ): ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਕੇ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪਸਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ:

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ:

1. ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਅਤੇ

2. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ, ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

ਉਸਾਰੂ ਹੁੰਘਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

(ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ)
ਸੰਚਾਲਕ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ

(ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ)
ਸੰਚਾਲਕ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ

(ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ)
ਸੰਚਾਲਕ

ਮਨੀਸ਼ ਥਾਪਰ

(ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਿਖਿਲ ਬੈਮਨ)
(ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ)

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ/ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹਿਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

1. ਮਾਣਯੋਗ ਰਾਜਪਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। admr-chd@nic.in
2. ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ। cmo@punjab.gov.in
3. ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। cs@punjab.gov.in
3. ਮੰਤਰੀ, ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
4. ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। pshe@punjab.gov.in
5. ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ। dir.lang@punjab.gov.in

TRUE COPY

Advocate